O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI
“MENEJMENT” KAFEDRASI

IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISHI VA EKOLOGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK MASALALARI

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ РАЗВИТИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND METHODOLOGICAL ISSUES IN THE DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

MATERIALLAR TO‘PLAMI

2024-yil 16-noyabr

Samarqand - 2024

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“MENEJMENT” KAFEDRASI

“IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISHI VA EKOLOGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK MASALALARI”

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(16-noyabr 2024-y.)

Samarqand - 2024

ko'rsatish korxonalari jamiyatga ijobiy ta'sir ko'rsatish bilan birga o'z bizneslarini ham rivojlantirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. "Xizmat ko'rsatish sohasi va iqtisodiy rivojlanish." – Tashkent: Iqtisodiyot va davlat boshqaruvi universiteti. Davlatov, A. 2020-yil

2. "Xizmat ko'rsatish korxonalarining boshqaruvi va ijtimoiy mas'uliyat." – Toshkent: O‘zbekiston xalqaro biznes va iqtisodiyot universiteti. Mirzaev, S. 2018-yil

3."Ijtimoiy mas'uliyatli biznes: nazariy va amaliy asoslar." – Toshkent: Ekonomika. Mirzaev, S. 2018-yil

4. "Социальная ответственность бизнеса в сфере обслуживания." – Москва: Экономика Кравченко, А. И. (2016).

Abduvohidova Gulshan Akmalovna- SamISI,Menejment kafedrasi assitent stajyori

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA INTELLEKTUAL SALOHIYATNI BOSHQARISH MUAMMOLARI

Annotatsiya.Ushbu tezisda xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarishning muammolari va ularni samarali hal etish yo'llari tahlil qilingan. Xizmat ko'rsatish sektori bugungi kunda global iqtisodiyotda muhim o'rin tutgan bo'lib, intellektual salohiyatni boshqarish kompaniyalar uchun raqobatbardoshlikni oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va innovatsiyalarni joriy etishda katta ahamiyatga ega. Tezishda xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarishdagi asosiy muammolar — bilimlarni saqlash va uzatishdagi qiyinchiliklar, innovatsiyalarning sekin tatbiqi, xodimlarni o'qitish va malaka oshirishdagi to'siqlar, intellektual kapitalni o'lchashdagi muammolar va texnologiyalar bilan bog'liq cheklovlar tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu muammolarni bartaraf etish uchun samarali bilim boshqaruvi tizimlari,innovatsiyalarni qo'llash va xodimlarning malakasini oshirish kabi tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar. Xizmat ko'rsatish sohasi.Intellektual salohiyat.Bilimlarni boshqarish. Innovatsiyalar. Xodimlarni malaka oshirish. Raqobatbardoshlik.Texnologiyalar. Intellektual kapital.

Аннотация. В данной работе анализируются проблемы управления интеллектуальным потенциалом в сфере обслуживания и пути их эффективного решения. Сфера обслуживания сегодня занимает важное место в глобальной экономике, а управление интеллектуальным потенциалом имеет большое значение для повышения конкурентоспособности, улучшения качества обслуживания и внедрения инноваций. В работе рассматриваются основные проблемы управления интеллектуальным потенциалом, такие как трудности с сохранением и передачей знаний, медленное внедрение

инноваций, проблемы обучения и повышения квалификации сотрудников, а также трудности с измерением интеллектуального капитала и ограниченный доступ к технологиям. В заключение предлагаются рекомендации по улучшению системы управления знаниями, внедрению инноваций и повышения квалификации сотрудников.

Ключевые слова. Сфера обслуживания.Интеллектуальный потенциал. Управление знаниями. Инновации.Повышение квалификации сотрудников. Конкурентоспособность. Технологии.Интеллектуальный капитал.

Abstract. This thesis analyzes the problems of intellectual capital management in the service sector and explores ways to effectively address them. The service sector today plays a crucial role in the global economy, and managing intellectual capital is key to enhancing competitiveness, improving service quality, and implementing innovations. The thesis discusses the main issues in managing intellectual capital, such as difficulties in knowledge retention and transfer, slow implementation of innovations, challenges in employee training and development, as well as issues related to measuring intellectual capital and limited access to technologies. Recommendations are provided on how to improve knowledge management systems, implement innovations, and enhance employee skills.

Key words: Service sector. Intellectual capital. Knowledge management. Innovations. Employee training and development. Competitiveness. Technologies. Intellectual property.

Bugungi kunda xizmat ko'rsatish sektori global iqtisodiyotning asosiy tarmoqlaridan biriga aylangan. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalar xizmat ko'rsatish sohasida yangi imkoniyatlar yaratmoqda, lekin bu sohada faoliyat yuritayotgan kompaniyalar intellektual salohiyatni samarali boshqarishda bir qator muammolarni yuzaga keltirmoqda. Intellektual salohiyat — bu tashkilotlarning bilim, tajriba, kreativlik va muayyan sohada ixtisoslashgan xodimlarining salohiyatini anglatadi. Xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarish nafaqat tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirishga, balki mijozlarga yuqori sifatli xizmatlar ko'rsatish va innovatsiyalarni joriy etishga ham yordam beradi. Biroq, bu jarayon bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu tezisda xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarishdagi asosiy muammolar tahlil qilinadi va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar beriladi.Xizmat ko'rsatish sohasi intellektual salohiyatni boshqarish uchun ayniqsa muhim bo'lgan sohalardan biridir. Xizmatlar ko'pincha mijoz bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqada bo'lib, xodimlarning bilimi va malakasi yuqori darajada bo'lishi zarur. Xizmat ko'rsatish sohasidagi intellektual salohiyat quyidagilardan iborat:

-xizmat ko'rsatish sektorida xodimlarning malakasi va ularning o'z sohasidagi bilimlari yuqori ahamiyatga ega. Bu, mijozlarga taqdim etiladigan xizmat sifatiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiladi.

-xizmat ko'rsatish sohasidagi intellektual salohiyatni samarali boshqarish, yangi texnologiyalar va innovatsion xizmatlarni joriy etish imkonini beradi.

- xizmat sohasida mijozlar bilan yaxshi aloqalar o'rnatish, ularning ehtiyojlarini tushunish va individual yondashuvni ta'minlash xodimlarning

intellektual salohiyatiga bog'liq.

Xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarishda bir qator muammolar mavjud, ular quyidagilardir:Xizmat ko'rsatish sohasidagi kompaniyalar ko'pincha o'z xodimlarining bilimlarini samarali saqlash va yangi xodimlarga uzatishda muammolarga duch keladi. Bilimlarni saqlashning yo'qligi yoki unutilishi, tashkilotning umumiy intellektual salohiyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.Ko'plab xizmat ko'rsatish kompaniyalari innovatsiyalarni joriy etishda sekin harakat qiladilar. Bu, ayniqsa kichik va o'rta biznes sub'ektlari uchun muammo bo'lishi mumkin, chunki ular yangi texnologiyalarni o'z ishlariga qo'llashda resurslar yoki tajribaga ega bo'lmasligi mumkin.Xizmat ko'rsatish sohasida xodimlarni doimiy ravishda malaka oshirish va o'qitish zarurati mavjud. Biroq, bu jarayonni samarali tashkil etish uchun ko'p vaqt va mablag' talab etiladi. Xodimlarning malakasi o'zgarmasligi yoki yangilanmasligi, xizmat sifatining pasayishiga olib kelishi mumkin.Intellektual salohiyatni samarali boshqarish uchun uni o'lchash va baholash zarur. Biroq, bu jarayon aniq mezonlar yoki standartlarga asoslanmagan bo'lsa, kompaniya intellektual kapitalining samaradorligini baholashda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.Xizmat ko'rsatish sohasida texnologiyalar va ma'lumotlar muhim ahamiyatga ega, ammo ba'zi kompaniyalar uchun texnologiyalarga kirish yoki ulardan samarali foydalanish hali ham muammo bo'lib qolmoqda.

XULOSA.

Intellektual salohiyatni boshqarishning samarali mexanizmlarini joriy etish, xizmat ko'rsatish kompaniyalarining raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Buning uchun quyidagi yondashuvlar qo'llanilishi mumkin.Xodimlarning bilimlarini samarali saqlash va uzatish uchun korxonalar bilimlarni boshqarish tizimlarini (KBT) joriy etishlari kerak. Bu tizimlar orqali xodimlar o'z bilimlarini tezda yangilash va yangi xodimlarga zarur bilimlarni taqdim etish imkoniyatiga ega bo'lishadi.Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalarni qo'llash orqali kompaniyalar xizmat sifatini oshirishi mumkin. Shu bilan birga, xodimlarni yangi texnologiyalarni o'rganishga va tatbiq etishga undash, ularning intellektual salohiyatini oshirishga yordam beradi.Xodimlarning malakasini oshirish uchun doimiy o'qitish dasturlarini ishlab chiqish zarur. Xodimlarni yangi texnologiyalar va xizmat ko'rsatish standartlariga mos ravishda malakasini oshirishga qaratilgan tizimlar tashkil etilishi kerak.Intellektual salohiyatni boshqarish samaradorligini aniqlash uchun ularni o'lchash zarur. Bu uchun, xizmat ko'rsatish sektori uchun maxsus o'lchov tizimlarini ishlab chiqish kerak. Misol uchun, xodimlarning bilim darajasi, innovatsiyalarni joriy etish darajasi va mijozlar bilan aloqalar samaradorligi kabi mezonlar orqali intellektual kapital baholanishi mumkin.Xizmat ko'rsatish sohasida raqamli texnologiyalarni keng qo'llash, xodimlarning bilimlarini boshqarish va mijozlar bilan aloqalarni yaxshilashga yordam beradi. Bular, masalan, sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili va avtomatlashtirish vositalari orqali amalga oshirilishi mumkin.Xizmat ko'rsatish sohasida intellektual salohiyatni boshqarish bugungi kunda kompaniyalar uchun muhim strategik masala hisoblanadi. Intellektual salohiyatni samarali boshqarish orqali kompaniyalar xizmat sifatini oshirish, innovatsiyalarni tatbiq etish va raqobatbardoshligini kuchaytirish imkoniyatiga ega

bo'lishadi. Biroq, bu jarayonni amalga oshirishda ko'plab muammolar yuzaga keladi, jumladan, bilimlarni saqlash va uzatishdagi qiyinchiliklar, innovatsiyalarning sekin tatbiqi, xodimlarni malaka oshirishdagi muammolar va intellektual kapitalni o'lchashdagi cheklovlar. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun innovatsion bilim boshqaruvi tizimlari, o'qitish va malaka oshirish dasturlari, shuningdek, raqamli texnologiyalardan foydalanish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Управление интеллектуальными ресурсами".Учебник. Барнс. К. 2015
2. “Управление компетентностью организации с учетом её интеллектуальных ресурсов” Ланкина, Мария Юрьевна 2015.
3. Управление интеллектуальным потенциалом в сфере услуг Коновалова, Анастасия Николаевна 2010.